

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/8/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8823201632
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandrává
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8823201632.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandrávej a členiek senátu JUDr. Moniky Tobiašovej a JUDr. Elišky Har Tzvi, vo veci starostlivosti súdu o mal. deti: I. K., narodená XX.XX.XXXX, a X. K., narodená XX.XX.XXXX, bytom ako matka, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny I. nad Y., detí matky: Z. K., narodená X.XX.XXXX, bytom K. XXX/X, I., a otca: S. K., narodený XX.XX.XXXX, bytom N. XXX, v konaní o zvýšenie výživného na maloleté deti, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou, č. k. 7P/92/2023-62 z 18.10.202, takto

rozhodol:

- Potvrďuje rozsudok vo výrokoch I., III., a IV.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Vranov nad Topľou napadnutým rozsudkom rozhodol o návrhu matky, ktorým sa domáhala zvýšenia výživného na obe maloleté deti na sumu 150,- eur počnúc dňom 01.09. 2023. Svoj návrh odôvodnila tým, že otec sa o maloleté deti nestará, nestretáva sa s nimi. Maloletá X. otca nepozná. Deti sú zdravé, plnia si povinnú školskú dochádzku. Okrem mal. I. a X. sa stará ešte o svoje ďalšie mal. dieťa z iného vzťahu.

2. Súd prvej inštancie rozhodol, cit.:

I. Súd mení výrok rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 8P/365/2012 - 22 zo dňa 12.03.2013 v časti výživného na maloleté deti, a to tak, že sa zvyšuje výživné na mal. I. K., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 40,- eur mesačne na sumu 70,- eur mesačne, ktoré otec je povinný platiť vždy do 27. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky, počnúc dňom 01.09.2023 a na mal. X. K. sa zvyšuje zo sumy 50,- eur na sumu 65,- eur mesačne, ktoré otec je povinný platiť vždy do 27. dňa toho ktorého mesiaca k rukám matky, počnúc dňom 01.09.2023.

II. V prevyšujúcej časti súd návrh matky na zvýšenie výživného z a m i e t a.

III. Dlhé výživné spolu za mesiace október 2023 na obe deti, a to mal. I., nar. XX.XX.XXXX a na mal. X., nar. XX.XX.XXXX je otec p o v i n n ý uhradiť matke v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku spolu vo výške 45,- eur. 7P/92/2023 2

IV. Žiaden z účastníkom n e m á nárok na náhradu trov konania.

3. Súd vec právne posúdil podľa ustanovení § 36 ods. 1; § 26; § 62 ods. 1-5; § 63 ods. 1; § 75 ods. 1 a § 78 ods. 1 a 3 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej aj „Zákon o rodine“) a § 121 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj „CMP“). O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

4. Na základe vykonaného dokazovania súd mal zato, že matka sa podaným návrhom domáhala zvýšenia výživného na mal. deti z dôvodu, že otec sa žiadnym spôsobom nepodieľa na starostlivosti o mal. deti a potreby pre maloleté deti sa zvýšili. Otec s podaným návrhom na zvýšenie výživného nesúhlasil, odôvodňoval to výškou iba svojho invalidného príjmu bez akýchkoľvek kompenzácií a nevyhnutných výdavkov na ďalšie svoje maloleté deti. Kolízny opatrovník mal zato, že je potrebné zvýšiť výšku výživného vzhľadom na dĺžku doby od kedy bolo naposledy výživné stanovené a vzhľadom na nárast potrieb u mal. detí a skutočnosť, že otec sa žiadnym spôsobom na starostlivosti o maloleté deti nepodieľa.

5. Súd mal zato, že sú splnené podmienky pre zmenu úpravy výšky výživného, keďže od poslednej úpravy uplynulo viac ako 10 rokov a došlo k nárastu potrieb na strane mal. detí. Je pravdou, že čo sa týka príjmu otca, je obmedzený a limitovaný zdravotným stavom, a to ťažkosťami s očami a pre zdravotné komplikácie nie je možné, aby si invalidný dôchodok nejakým spôsobom zvýšil, resp. privyrobil. U otca je iba možnosť požiadať o nejaké kompenzácie. U otca je teda daná pevná výška dôchodku vo výške 493,- eur. Otec o kompenzáciu dávok na výdavky nepožiadaval a pretože býva v P. republike, o takýto príspevok žiadať si nemôže. Ďalej uviedol, že potrebuje ešte hrať výživné na ďalšie dve mal. deti a výdavky má aj na chod domácnosti, v ktorej býva. Matka mal. detí tohto času poberá z dôvodu starostlivosti o mal. dcéru M. rodičovský príspevok a prídavok na X deti. Výška jej príjmu pozostáva z výšky rodinných prídavkov v sume 180,- eur a rodičovského príspevku vo výške 345,20 eur. Má v starostlivosti ešte mal. dcéru M., nar. XX.XX.XXXX a vzhľadom na nízky vek dieťaťa je vylúčené, aby sa zamestnala. Matka v minulosti bola zamestnaná, pracovala 3 mesiace v spoločnosti X., s. r. o.

6. Pri určení, resp. zvýšení výšky výživného súd bral do úvahy príjem otca a matky, plnenie si ďalších vyživovacích povinností, ich výdavky a potreby mal. detí. Potreby maloletých detí sú limitované aj príjmom otca vzhľadom na jeho zdravotný stav, pričom súd musel zohľadniť, že otec má v starostlivosti ešte ďalšie dve maloleté deti. Súd pri zohľadnení príjmu otca 493,- eur, určil na mal. I. výživné v sume 70,- eur a to z dôvodu, že aj keď by mala byť 12 % sadzba výška výživného 60,- eur, súd musel zohľadniť, že otec sa žiadnym spôsobom na starostlivosti o deti nepodieľa, všetka starostlivosť je prenesená na matku a čo sa týka maloletej X., toto výživné stanovil súd vo výške 65,- eur, kde aj keď 10 % predstavuje sumu 50,- eur, súd aj tu zohľadnil, že starostlivosť o dcéru je zabezpečená iba zo strany matky a žiadnym spôsobom sa otec na výžive nepodieľa. Zaviazal otca aj na úhradu zameškaného dlžného výživného za 1 mesiac - september, čo je suma spolu 45,- eur, a to suma 30,- eur na dcéru I. (XX-XX) a 15,- eur na X. (XX-XX). Vzhľadom na výšku dlžného výživného a príjem otca, súd mu uložil povinnosť, toto dlžné výživné uhradiť k rukám matky do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie otec, v ktorom uviedol, že súd neúplne zistil skutočný stav veci. Bývalá manželka Z. K. nepreukázala svoje výdavky ani svoje príjmy, preto navrhuje, aby si súd vyžiadal potvrdenia o dávkach z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Rovnako navrhuje, aby si súd vyžiadal doklady o príjme navrhovateľkinho brata, s ktorým býva v spoločnej domácnosti a jeho úhrady a platby v domácnosti. V závere navrhol, aby matka zmenila priezvisko jej dcéry M. K., keďže on nie je biologickým otcom maloletej.

8. Matka a kolízny opatrovník sa k odvolaniu nevyjadrili.

9. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/, g/ CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku v jeho napadnutom rozsahu podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP.

10. Podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého

rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplní na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

11. Odvolací súd sa plne stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, pretože jeho argumentácia bola vecne správna, objektívna a presvedčivá. Má za to, že všetky dôvody, ktoré odvolateľ uvádza v odvolaní, vyriešil už súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku, pričom rozhodnutia prvoinštančného a odvolacieho súdu nie je možné posudzovať izolovane, pretože tvoria jeden celok.

12. Odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutočný stav veci a nenašiel dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov odchýliť. Napadnutý rozsudok považuje odvolací súd za vecne správny, na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia pridáva tieto argumenty:

13. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na obsah preskúmaného rozsudku i argumenty predstreté v odvolacom konaní bolo posúdiť, či sú splnené zákonné podmienky, za daných skutkových okolností, na zmenu rozsahu výživného.

14. Odvolateľ nesúhlasí so stanovenou výškou výživného, napadnuté rozhodnutie vychádza z nedostatočne zisteného skutočného stavu veci a právne závery súdu o stanovení výšky výživného nemajú základ vo vykonanom dokazovaní, poukazujúc pritom na svoj zdravotný stav, a výdavky na svoje osobné potreby.

15. V nadväznosti na uplatnené odvolacie námietky odvolací súd uvádza, že za situácie súdom zisteného skutočného stavu možno konštatovať, že zvýšenie výživného zodpovedá odôvodneným potrebám mal. detí. Súd správne určil výšku primeraného výživného, ktorá zodpovedá možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom povinného rodiča, prihliadnuc na osobnú starostlivosť matky.

16. Podľa § 121 CMP rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

17. Na rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ust. § 230 CSP i ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Civilný sporový poriadok v uvedenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka *res iudicata* - veci rozhodnutej). CMP však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať, konkrétne ust. § 121 a § 154 CMP, ktoré umožňujú zmenu rozsudku o výživnom, ak sa zmenili pomery. Za zmenu pomerov možno považovať okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie rozsahu vyživovacej povinnosti (zásada „*rebus sic stantibus*“).

18. Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov, či už na strane maloletého dieťaťa alebo na strane povinného rodiča. Takouto zmenou môže byť podstatne vyšší vek dieťaťa a s tým spojený nárast nevyhnutných nákladov, trvalá zmena zdravotného stavu, nástup dieťaťa do školy vyššieho stupňa a pod.

19. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil existenciu dôvodov pre zmenu pôvodného rozsudku o výške výživného v časti týkajúcej sa výživného pre mal. deti v zmysle § 78 ods.1 Zákona o rodine a § 121, § 154 CMP a to z hľadiska zmeny pomerov na strane detí, ako aj oboch rodičov. O výške výživného rozhodol správne v súlade s ust. § 62 a § 75 Zákona o rodine.

20. Povinnosťou súdu pri určovaní výživného je prihliadať na najlepší záujem dieťaťa, ktorý má relevanciu pri určovaní rozsahu výživného. Každé dieťa má právo mať jasný životný štýl, rastie, potreby sú zvýšené, je potrebné prihliadnuť pri stanovení výživného aj na možné scenáre rozvoja vývoja dieťaťa v krátkodobom a dlhodobom horizonte. Výživné znamená, že dieťa dostáva prostriedky a aj príležitosti, aby sa mohlo rozvíjať fyzicky, mentálne, duchovne, sociálne zdravým, normálnym spôsobom, teda potreby dieťaťa pri stanovení výživného sú vnímané v najširšom slova zmysle a čo v najlepšom jeho záujme. Výživné má slúžiť na zabezpečenie všetkých odôvodnených potrieb dieťaťa s cieľom zabezpečiť jeho komplexný rozvoj.

21. Zákon o rodine pri rozhodovaní o výške výživného vymedzuje kritériá ako určitý návod pre súd, kombináciou ktorých sa má určiť konkrétna výška výživného. Na strane oprávneného sú to relevantné odôvodnené potreby, na strane povinného sú to schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumejú sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby povinného, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, získanými skúsenosťami. Pri posudzovaní schopností a možností povinného rodiča sú dôležité jeho reálne zárobné (majetkové) pomery a je potrebné poznamenať, že súd prvej inštancie vychádzal z týchto zákonných kritérií pri určovaní výšky výživného. V priebehu konania zo strany otca neboli predložené relevantné dôkazy preukazujúce neschopnosť plniť výživné vo výške určenej súdom.

22. Súd prvej inštancie posúdil správne potreby mal. detí v tom smere, že došlo k výraznému zvýšeniu ich potrieb oproti pôvodnému stavu, kedy bolo naposledy rozhodované o výživnom. Je možné mať za osvedčené a preukázané, že zvýšené náklady súvisia s ich štúdiom, stravovaním, s nákupom drogérie, kozmetiky a s ich zdravotným stavom. Súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu správne zistil potreby maloletých detí a pri stanovení bežného výživného vzal do úvahy príjmy a vyživovacie povinnosti otca. Od poslednej úpravy uplynula pomerne dlhá doba .

23. Rozhodnutie o výživnom rieši otázku výživy maloletých detí na dlhšie obdobie, pričom rodič si musí byť vedomý toho, že je jednou z jeho najdôležitejších povinností zabezpečiť si príjem nielen pre seba, ale aj svojim deťom. Nárok na výživné vyplýva priamo zo zákona a zákon ukladá rodičom podieľať sa na výžive dieťaťa. Odvolací súd stanovené bežné mesačné výživné považuje za výživné zodpovedajúce zákonom ustanoveným východiskovým kritériám, rozsah takto stanoveného výživného, ktoré je otec povinný platiť, je odrazom posúdenia individuálnych skutkových okolností prejednávanej veci. Na strane maloletých detí je potrebné uviesť, že sú vo veku, kedy ich náklady reálne vzrástli v súvislosti s ich vývinom. Percentuálne rozpätie výživného 10 až 12 % z čistého príjmu povinného rodiča teda zodpovedá reálnym nákladom, ktoré je nevyhnutné na mal. dieťa vynaložiť.

24. Pri skúmaní odôvodnených potrieb oprávnenej osoby nie všetky výdavky, pokiaľ ide o bežné a nevyhnutné, musia byť exaktne preukázané, najmä ak ide o skutočnosti všeobecne známe a nie je možné pri kvantifikácii peňažného vyjadrenia bazírovať na striktnom vyčíslení jednotlivých vynakladaných výdavkov.

25. Úlohou súdu bolo posúdiť, akou mierou sa majú rodičia podieľať na uspokojovaní takto vyčíslených potrieb dieťaťa. Rozdelenie tejto sumy na polovicu pre každého rodiča by neprihádzalo do úvahy ani pri rovnosti príjmov oboch rodičov. Absencia nemateriálneho plnenia v podobe osobnej starostlivosti by zo strany otca pochopiteľne a rozumne mala byť kompenzovaná plneniami materiálnymi, konkrétne napr. platením výživného vo zvýšenej miere. Obligatórnym zákonným hľadiskom pri určovaní výšky výživného je osobný výkon starostlivosti, ktorý Zákon o rodine nepochybne kladie na roveň finančnému zabezpečeniu výživy (porovnaj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10.11.2011, sp.zn. IV. ÚS 489/2011). Pri výrazne prevažujúcej miere osobnej starostlivosti matky o mal. deti nastolená situácia medzi rodičmi sa už teraz prieči zásadne rovnocennému výkonu rodičovských práv a povinností, a to v dôsledku prihladania na dikciu ustanovenia § 62 ods. 4 Zákona o rodine, v zmysle ktorého sa osobná starostlivosť rodiča o mal. dieťa započítava na účely materiálneho plnenia vyživovacej povinnosti. Uvedenú odchýlku v neprospech otca možno racionálne odôvodniť ustanoveniami § 62 ods. 2, § 75 ods. 1 Zákona o rodine.

26. K námietke otca, že súd prvej inštancie si nevyžiadal potvrdenia z ÚPSVR o matkiných príjmoch je v rozpore s obsahom spisu, kde sa nachádzajú predmetné potvrdenia o poberaní prídavku na dieťa a rodičovského príspevku. Na účely tohto konania je irelevantný i návrh otca, aby súd skúmal príjmy iných členov domácnosti, keďže títo nemajú voči maloletým deťom nijakú vyživovaciu povinnosť. Čo sa týka zmeny priezviska mal. M. K., takýto návrh nie je predmetom konania pred súdom prvej inštancie ani v odvolacom konaní. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že spoločné priezvisko nezaväzuje otca k nijakej vyživovacej povinnosti voči mal. M., čo matka ani nikdy nenavrhovala.

27. Za daného stavu odvolací súd potvrdil rozsudok ako vecne správny postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP. Odvolací návrh odvolateľa považoval za rozporný

s najlepším záujmom maloletých detí, ohrozujúci riadne uspokojovanie ich odôvodnených potrieb a nevyváženosť v plnení si rodičovských povinností k deťom zo strany oboch rodičov.

28. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ust. § 55 CMP.

29. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov; § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).